

**UCHWAŁA NR XXV/175/2020
RADY GMINY SZCZUTOWO
z dnia 30 grudnia 2020 r.**

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021- 2024

Na podstawie art. 6 ust.1, 2 pkt. 1 z dnia 29 lipca 2005 r. o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie (Dz.U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.), art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020 roku , poz. 713) Rada Gminy Szczutowo uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szczutowo.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Zbigniew Kopciński

Rada Gminy Szczutowo
09-227 Szczutowo, ul. Lipowa 5A
woj. mazowieckie
tel. (24) 276-71-67

Załącznik do Uchwały Nr XXV/175/2020
Rady Gminy Szczutowo
z dnia 30 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
NA LATA 2021 - 2024**

Szczutowo 2020

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	<u>Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu.....</u>	4
III.	<u>Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....</u>	5
IV.	<u>Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Szczutowo</u>	9
V.	<u>Adresaci Programu.....</u>	13
VI.	<u>Realizatorzy i współrealizatorzy/partnerzy.....</u>	13
VII.	<u>Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.....</u>	13
VIII.	<u>Negatywne czynniki w realizacji Programu.....</u>	14
IX.	<u>Cele programu.....</u>	15
X.	<u>Wdrażanie programu.....</u>	15
XI.	<u>Harmonogram realizacji Programu.....</u>	16
XII.	<u>Przewidywane efekty i rezultaty.....</u>	17
XIII.	<u>Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu....</u>	17

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności

w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji

i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Szczutowo

od kilkunastu lat podejmuje liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane zarówno do osób doznających przemocy (pomocowe), jak i do osób stosujących przemoc (interwencyjne). Między innymi jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze.

Odbywają się też liczne szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym dla pracowników „pierwszego kontaktu” m.in.

pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia, pedagogów szkolnych i psychologów. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych

w Gminie Szczutowo. Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań

z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Szczutowo planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020. Obecnie działania Programu obejmą lata 2021 - 2024. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.);
- Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.)

III. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”. Często przemocą w rodzinie określa się „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. *jest intencjonalna* – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka;
2. *występuje dysproporcja sił* – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
3. *narusza prawa i dobra osobiste* – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę narusza prawa i godność drugiego człowieka (członka rodziny);
4. *powoduje cierpienia i szkody* – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości

społecznej. Jak wynika już z samych definicji, przemoc w rodzinie przyczynia się do dezorganizacji funkcjonowania rodziny, łamania norm moralnych, prawnych, tragicznych skutków psychologicznych oraz w skrajnych przypadkach do poważnych uszkodzeń ciała bądź zabójstw. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, upokarzającym, wywołującym cierpienie, rodzącym nienawiść i pragnienie odwetu, okaleczającym psychikę.

Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. *przemoc fizyczna* – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
2. *przemoc psychiczna* – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
3. *przemoc seksualna* – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
4. *przemoc ekonomiczna* – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
5. *zaniedbanie* - to ciągle niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi.

Cykle przemocy

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Można więc wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę tego problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. *faza narastania napięcia* – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. *faza ostrej przemocy* – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają Policję, szukają pomocy;
3. *faza miodowego miesiąca* - jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przepraszając często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać „sprawcy” drugą szansę.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje „ofiary” w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk), za które grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od lat 2 do 12.

Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy w rodzinie

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Jest to wynik funkcjonujących stereotypów, które obejmują różnorodne obszary codziennego życia. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi dla całego środowiska.

Z punktu widzenia problemu przemocy w rodzinie, za najważniejsze i najgroźniejsze uważa się stereotypy:

- Ⓟ usprawiedliwiające przemoc,
- Ⓟ przenoszące odpowiedzialność za przemoc na osobę, która jej doznaje,
- Ⓟ przekonania izolujące osobę doświadczającą przemocy.

Skutki przemocy w rodzinie

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka.

Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- Ⓟ objawy fizyczne (m. in. sińce, obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- Ⓟ objawy emocjonalne (m. in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),
- Ⓟ objawy społeczne (m. in. nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- Ⓟ objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m. in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualną wykraczającą poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniami zachowania związanymi z trudnością kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych, oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma.

Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Maltretowanie dzieci zaburza ich

rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu. W sytuacjach interpersonalnych dzieci te ujawniają mniejszą ekspresyjność emocjonalną, zachowują się nieprzystępnie i unikają kontaktów z innymi dziećmi. Olbrzymie koszty przemocy w rodzinie, jak widać, ponoszą nie tylko jednostki, ale całe społeczeństwo.

IV. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Szczutowo

Gmina Szczutowo to gmina wiejska położona w północno – zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sierpeckim. Gmina zajmuje powierzchnię 112,6 km². Dominującą funkcją na terenie gminy jest rolnictwo, gdzie grunty rolne stanowią ok.64 % całej powierzchni. Dominuje uprawa zbóż, a cały obszar użytkowania przypada na indywidualne gospodarstwa rolne. W przypadku produkcji zwierzęcej, największe znaczenie ma produkcja mleka i chów trzody chlewnej. Zalesienie gminy wynosi 25 %. Na obszarze gminy znajdują się 2 jeziora: Szczutowskie i Urszulewskie. Brak jest dużych zakładów przemysłowych. Poza tym prowadzą działalność małe zakłady handlowe i usługowe.

Rozwój gospodarczy Gminy Szczutowo jest na średnim poziomie rozwoju gmin wiejskich województwa mazowieckiego, z tym, że należy zaznaczyć, iż w gminach wiejskich jest on znacznie niższy w porównaniu do miast.

W poniższych tabelach przedstawione są dane demograficzne dotyczące mieszkańców Gminy Szczutowo.

Tabela nr 1 Dane demograficzne – liczba osób zamieszkujących w Gminie Szczutowo (ujęto także osoby tymczasowo zameldowane)

Rok	2018	2019	2020
Kobiety	2252	2213	2181
Mężczyźni	2170	2162	2142
Ogółem	4422	4375	4323
W tym: dzieci i młodzież do 18 roku życia	911	891	881

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczutowo

Tabela nr 2: Dane demograficzne – struktura porównawcza w wieku mieszkańców Gminy Szczutowo

Rok	2018	2019	2020
Ilość osób w wieku produkcyjnym	2794	2747	2731
Ilość osób w wieku poprodukcyjnym	768	795	776

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczutowo

Z analizy struktury demograficznej wynika, że w stosunku do roku 2018 zmniejszyła się liczba osób zamieszkałych na terenie Gminy Szczutowo. Także w 2020 roku zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

W strukturze demograficznej mieszkańców Gminy Szczutowo widać systematyczny proces starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, zaś w wieku poprodukcyjnym przyjmuje tendencje wzrostową.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych w ramach programu działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Szczutowo ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Jednym z dominujących problemów społecznych na terenie gminy Szczutowo jest bezrobocie.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Szczutowo według Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu (tabela 3-4).

Tabela nr 3: Poziom bezrobocia w gminie Szczutowo

Rok	Ogółem	W tym kobiety	Z prawem do zasiłku (ogółem)	W tym kobiety
2017	245	124	37	14
2018	245	142	49	23
2019	221	125	51	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu.

Tabela nr 4: Wybrane kategorie bezrobotnych w gminie Szczutowo

Rok	Bez kwalifikacji zawodowych	Bez doświadczenia zawodowego	Do 30-tego roku życia	Do 25-go roku życia	Powyżej 50-tego roku życia	Długotrwale bezrobotni	Niepełnosprawni
2017	51	68	77	38	44	152	9
2018	56	72	83	44	44	136	11
2019	44	65	76	43	46	119	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu

Z analizy powyższych danych wynika, że w stosunku do lat 2017 – 2019 liczba osób bezrobotnych zmalała. Największą liczbę osób bezrobotnych stanowią ludzie młodzi do 30 – tego roku życia bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Bezrobocie niekorzystnie wpływa na poziom życia ludności na terenie Gminy Szczutowo. W odniesieniu do 31.12.2017 roku odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w odniesieniu do lat ubiegłych. Stan bezrobocia na koniec 2017 roku w powiecie sierpeckim ukształtowała się na poziomie 17% i jest niższa o 0,6% w porównaniu do 30.11.2015 r.

Oprócz kwestii bezrobocia w Gminie Szczutowo występują inne problemy społeczne, które w sposób pośredni lub bezpośredni rzutują na funkcjonowanie rodzin. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie, wykorzystano dane w toku wykonywanej przy przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze OPS w Szczutowie.

Tabela nr 5: Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do zespołu Interdyscyplinarnego w Szczutowie (2017 - 2019 rok):

Liczba Niebieskich Kart		
2017	2018	2019
13	14	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Szczutowie

Powyższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w Szczutowie w poszczególnych latach. Z analizy wynika, iż liczba Niebieskich Kart nie wzrasta. Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szczutowo należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, poniżanie i wyzwiska, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem

pieniędzy na alkohol, zaniedbanie. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, niekiedy dzieci i osoby starsze, niepełnosprawne.

Zespół Interdyscyplinarny

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele:

- ⌚ Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczutowie;
- ⌚ Komendy Powiatowej Policji w Sierpcu;
- ⌚ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ⌚ Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu;
- ⌚ oświaty na szczeblu gminnym;
- ⌚ niepublicznych jednostek ochrony zdrowia działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie;
- organizacji pozarządowej z terenu Gminy Szczutowo

Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczutowie podejmuje szereg działań wspierających, które kierowane są do rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego funkcjonowania, a co za tym idzie zapewnienia dzieciom odpowiednich warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Mając na względzie dobro dziecka i rodziny w roku 2013 Ośrodek zatrudnił asystenta rodziny, który prowadzi prace z rodziną. Obecnie swoim działaniem asystent rodziny obejmuje 13 rodzin.

Biorąc pod uwagę skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szczutowo uzasadnione jest opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2021-2024 oraz wdrażanie działań zaplanowanych w nim do realizacji.

V. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

- mieszkańcy Gminy Szczutowo;
- osoby dotknięte przemocą w rodzinie;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie;

- świadkowie przemocy;
- profesjonaliści /osoby zaangażowane w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz instytucje/organizacje zajmujące się tym problemem.

VI. Realizatorzy i współrealizatorzy/partnerzy

Realizatorami/partnerami programu są:

- ⌚ Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczutowie;
- ⌚ Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu;
- ⌚ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ⌚ Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Szczutowie;
- ⌚ Sąd Rejonowy w Sierpcu;
- ⌚ Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu;
- ⌚ Prokuratura Rejonowa w Sierpcu;
- ⌚ Urząd Gminy w Szczutowie;
- ⌚ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu;
- ⌚ Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sierpcu;
- ⌚ Zakłady opieki zdrowotnej;
- ⌚ Organizacje pozarządowe z terenu gminy Szczutowo;
- ⌚ Placówki oświatowe (przedszkola, szkoły);
- ⌚ Zespół Interdyscyplinarny/ grupy robocze.

VII. Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

Do pozytywnych czynników umożliwiających realizację Programu należą:

- ⌚ akty prawne regulujące system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;
- ⌚ dobra współpraca i przychylność władz samorządowych;
- ⌚ realizowana procedura „Niebieskie Karty”;
- ⌚ dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowych;
- ⌚ gotowość do współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych;
- ⌚ podnoszenie kwalifikacji i ciągłe doskonalenie zawodowe osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- Ⓟ zaangażowanie osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Ⓟ postrzeganie przemocy jako jednego z najpoważniejszych problemów społecznych;
- Ⓟ zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- Ⓟ silne więzi rodzinne.

VIII. Negatywne czynniki w realizacji Programu

Do negatywnych czynników utrudniających realizację Programu należą:

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie;
- występowanie w rodzinach patologii (m.in. alkoholizm i przestępczość);
- rozpad więzi rodzinnych;
- niski poziom wiedzy społecznej nt. możliwości korzystania z pomocy;
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów;
- bierność świadków przemocy w rodzinie (rodzina, środowisko sąsiedzkie);
- niska skuteczność oddziaływań terapeutycznych wobec osób uzależnionych;
- niewystarczająca skuteczność oddziaływań interwencyjno - motywacyjnych wobec osób stosujących przemoc;
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy;
- niewystarczająca skuteczność działań związanych z ochroną osób doznających przemocy;
- niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz placówek leczenia odwykowego (słaby przepływ informacji – czynnik ludzki, niedopracowane procedury);
- problem wypalenia zawodowego osób/służb realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- brak wystarczających środków finansowych na funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.

IX. Cele programu

Cel główny to: przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Szczutowo.

Cel główny jest realizowany poprzez *cele szczegółowe*:

1. Interdyscyplinarną współpracę służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskie Karty”.
2. Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno – interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
4. Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy.
6. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Szczutowo wobec zjawiska przemocy.
7. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.

X. Wdrażanie programu

Działania:

- Ⓟ powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Ⓟ współpraca w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; izolowanie osób doznających przemocy w rodzinie;
- Ⓟ poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne;
 - współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom;
- Ⓟ realizacja procedury „Niebieskie Karty”;
- Ⓟ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- Ⓟ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- Ⓟ monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc;
- Ⓟ praca socjalna;

- ⌚ prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynących z przemocy;
- ⌚ organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu podniesienia i doskonalenia swoich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem;
- ⌚ seminaria, konferencje dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu wymiany doświadczeń;
- ⌚ upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności;

XI. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Szczutowo w latach 2021 - 2024. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

XII. Przewidywane efekty i rezultaty

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć przede wszystkim poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Ustawiczne działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
 1. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.
 2. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
 3. Zwiększenie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc na temat skutków prawno-moralnych przemocy w rodzinie.
 4. Nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności i wiedzy na temat podstawowych zasad przeciwdziałania przemocy.

5. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw.
6. Zwiększenie efektywności pracy pracowników służb i instytucji udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zmiana postaw mieszkańców Gminy Szczutowo wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

XIII. Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2021–2024 są środki finansowane z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U.2020 poz. 1492 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. 2020 poz. 218).

ZAKOŃCZENIE

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca, ponieważ nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Niezmiernie istotna jest tutaj współpraca, zaangażowanie oraz wysiłek wszystkich służb, reagujących na problemy społeczne, ukierunkowany na przeciwdziałanie temu zjawisku i udzielaniu wsparcia.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczutowie

Przewodniczący Rady

Zbigniew Kopciński